

L'acord d'associació, una porta oberta al futur per als nostres joves

Eric JOVER i COMAS

Avui segurament no és l'objectiu però els fets punyents que ens han tocat viure aquesta setmana mereixen una breu reflexió. L'acord d'associació ha de girar al voltant del pragmatisme, i segurament tots els que avui parlem en defensem unes oportunitats o unes suposades amenaces tangibles, però Europa també són ideals. La Unió Europea és un projecte per a un continent cansat per segles de lluites intestines i que decideix bastir un procés polític al voltant d'uns ideals que no ens són aliens. Podríem fer moltes xerrades intentant explicar què és la idea en majúscula del que és Europa però potser a mi el lema de la república francesa em fa especialment el pes *Liberté, égalité, fraternité*. El terrorisme lluita contra aquest lema i és a través d'aquest lema que l'hem de vèncer. Quan ataquen París, Niça o Barcelona també ataquen Andorra, també ataquen tots aquells que defensem aquest lema. Deixeu-me cloure aquesta reflexió inicial mostrant la meva convicció que l'actual pujada de l'extremisme tan sols l'aturarem en el mitjà termini a través de l'educació i posant un especial èmfasi a formar ciutadans, crítics, responsables i respectuosos d'aquells valors propis de la nostra societat que segurament també podríem sobresimplificar amb el repetit lema *Liberté, égalité, fraternité*.

Tornant a la temàtica que ens ocupa avui, de moment el debat polític de l'acord d'associació amb la Unió Europea a Andorra ha vingut molt marcat pel tabac i en menor mesura per la lliure circulació de persones, vista com una amenaça al nostre actual sistema de quotes. La ministra Maria Ubach ja ha fet un repàs crec que molt aclaridor dels principals reptes associats a l'acord d'associació i també dels mecanismes operatius de la mateixa negociació. Així doncs, deixeu-me que em centri en elements més associats a l'ensenyament superior, la recerca i les oportunitats que es poden obrir als nostres joves, i per això vull començar amb una constatació que de ben segur tots hem percebut a través de les nostres vivències personals. A mitjan segle passat la gent majoritàriament naixia i desenvolupava la seva activitat formativa i laboral en una mateixa regió. De fet, si ens centrem en l'apartat laboral, el més comú per als

nostres avis era desenvolupar tota o la gran majoria de la seva activitat professional en una mateixa empresa. En l'actualitat ens trobem als antípodes d'aquesta pràctica i podem dir que es valora positivament, o fins i tot m'atreveria a dir que s'exigeix, la mobilitat tant en la nostra etapa formativa com professional. En aquest context, ser andorrà pot esdevenir cada cop més una dificultat en el desenvolupament de les persones a causa dels entrebancs que ens podem trobar associats tant a la lliure circulació de persones com a la llibertat d'establiment. Per aquest motiu, l'acord d'associació esdevé l'eina imprescindible perquè els joves del país es puguin desenvolupar i puguin competir amb els joves d'arreu.

La promoció de la mobilitat dels estudiants universitaris és de fet una de les prioritats de la Unió Europea i podem considerar que el seu programa Erasmus, que aquest any celebra el trentè aniversari, és una de les polítiques d'acompanyament impulsades des de la UE de més èxit. En l'actualitat els estudiants andorrans en institucions d'ensenyament superior europees hi tenen accés en funció de la bona voluntat de les mateixes institucions i els estudiants de la Universitat d'Andorra no hi poden accedir. Des del ministeri que encapçalo veiem com a prioritari en el marc de l'acord d'associació que estem negociant que els joves andorrans que desenvolupin els seus estudis a dins o fora de les nostres fronteres tinguin la possibilitat de participar en el programa Erasmus.

Per fer efectiva la mobilitat dels estudiants i dels joves treballadors també és necessari que hi hagi un reconeixement de les titulacions acadèmiques i de les seves qualificacions professionals. Per assolir aquest objectiu cal que el que fem a Andorra sigui entenedor i que segueixi les bones praxis establertes no tan sols a la Unió Europea sinó a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior, que en l'actualitat reagrupa 48 països. Andorra ja ha fet nombrosos passos en aquest sentit per adequar la seva estructura universitària als estàndards europeus. Potser un dels passos més significatius va ser l'adhesió a l'Espai Europeu d'Ensenyament Europeu durant la conferència de ministres de Berlín el 2003. Aquesta adhesió ha comportat nombrosos canvis normatius en clau interna, com la reestructuració dels cicles universitaris, la creació d'una agència de qualitat de l'ensenyament superior, la implementació d'una unitat de mesura estàndard dels estudis, els famosos crèdits europeus ECTS, o l'establiment del suplement del diploma. També m'agradaria fer èmfasi en l'adhesió el 2007 al Conveni de Lisboa de reconeixement de titulacions en el marc de l'ensenyament superior que facilita el reconeixement acadèmic de les titulacions andorranes.

Com veieu, Andorra ja ha fet nombrosos avenços en aquest sentit però l'acord d'associació representaria un salt qualitatiu de primer nivell principalment per facilitar els reconeixements acadèmics i professionals de les titulacions andorranes. La Directiva europea 2005/36 i les seves successives modificacions fixen els criteris de reconeixement de les qualificacions professionals dels diferents membres del mercat interior. L'acord d'associació hauria de permetre avançar cap a un reconeixement professional automàtic a la resta del mercat interior de les titulacions universitàries andorranes. Crec que és evident que aquest pas no tan sols seria molt positiu per als estudiants andorrans sinó també per incrementar la competitivitat de les institucions d'ensenyament superior andorranes. Aquest element, per exemple, esdevindria cabdal per poder garantir l'èxit en els esforços d'internacionalització que està desenvolupant la Universitat d'Andorra.

També voldria parlar una mica de recerca. En els darrers decennis ha canviat completament la manera d'entendre la investigació i ha passat de ser una acció individual o com a molt col·laborativa en el marc d'una institució a ser gairebé necessàriament el fruit d'un treball en equip internacional i pluridisciplinari. A Andorra no tenim tradició en l'àmbit de la recerca però estic segur que convindreu amb mi que la recerca és necessària, tant com a activitat inherent a una societat avançada com també com a mecanisme de generació d'oportunitats econòmiques. Però l'actual necessitat d'internacionalització de la recerca deixa gairebé fora de joc els grups de recerca andorrans. L'acord d'associació ens podria permetre participar en aquelles polítiques d'acompanyament vinculades amb la recerca que considerem oportunes, com per exemple els projectes Poctefa (que fan l'objecte d'una altra ponència) o el programa *Horizon 2020*, que és, en l'actualitat, un dels programes de finançament de la recerca més ambiciosos. La recerca pública i privada del país ja ha demostrat que en àmbits molt concrets pot ser puntera a escala internacional; obrint-los l'accés a aquests programes en multiplicarem l'impacte i la seva projecció internacional. En el marc de la diversificació de l'economia que estem impulsant des del Govern també volem que la recerca i l'ensenyament superior passin a ser elements de generació de riquesa per Andorra.

En conclusió, deixeu-me fer una reflexió al voltant de la necessitat de l'acord d'associació. Quan ens plantegem un acord d'aquesta magnitud cadascú té l'obligació des del seu àmbit de responsabilitat de fer una valoració dels impactes de l'acord. És cert que aquesta quantificació dels beneficis potencials no es podrà afinar fins que el procés de negociació no estigui acabat i tinguem el text final de l'acord. Però des de l'àmbit de l'educació, de la recerca i en un sentit més ampli dels efectes per als joves del país, tan sols hi sé veure avantatges i la creació de noves oportunitats. La ministra Ubach comentava abans que l'acord d'associació amb la Unió Europea no és un projecte de Demòcrates per Andorra sinó el resultat d'una voluntat de la majoria de forces polítiques del país que des de fa anys han anat construint les bases necessàries perquè avui estiguem negociant aquest acord d'associació. Més enllà de la política *politicienne* que es vulgui fer, l'acord d'associació és un projecte de país que ha de fonamentar les bases del desenvolupament de l'Andorra dels propers decennis. El món canvia, i els nostres joves ja no en tindran prou d'una Andorra tancada per poder desenvolupar-se. Els hem de donar les eines per créixer i ser competitius allà on ells ho desitgin. És tan sols des d'aquesta obertura respectuosa amb la nostra idiosincràsia que podrem construir l'Andorra sòlida que volem per als propers decennis.

Eric Jover i Comas,
doctor en química ambiental i ministre
d'Educació i Ensenyament Superior